

Het Tips & Advies Ondernemershandboek

9. Inkomen uit sparen en beleggen

De vermogensrendementsheffing wordt berekend over de waarde van vermogen per 1 januari van het desbetreffende belastingjaar.

9.1. Bezittingen

Voorbeelden van bezittingen zijn:

- spaargeld;
- woningen die niet het hoofdverblijf zijn, zoals een tweede woning of een verhuurd pand;
- aandelen en andere effecten, mits geen box 2-aandelen;
- lijfrenteverzekerings waarvan de premie niet aftrekbaar is;
- een kapitaalverzekering die niet gekoppeld is aan de eigen woning.

9.2. Heffingsvrij vermogen

Voor iedereen geldt in box 3 een heffingsvrij vermogen. Dit is een vast bedrag dat is vrijgesteld van belasting. Met ingang van 2021 is het heffingsvrij vermogen fors verhoogd naar € 50.000 per belastingplichtige, gevolgd door een kleine verhoging in 2022, waardoor de vrijstelling in dat jaar € 50.650 per belastingplichtige bedraagt. Per 2023 wordt het heffingsvrij vermogen opnieuw fors verhoogd naar € 57.000. Dit betekent dat er geen belastingheffing in box 3 plaatsvindt als het vermogen niet hoger is dan € 57.000. Indien de belastingplichtige het hele jaar dezelfde fiscale partner heeft, dan geldt er een gezamenlijk heffingsvrij vermogen van € 114.000.

9.3. Vrijgestelde vermogensbestanddelen

Sommige bezittingen tellen niet mee in box 3. De belangrijkste zijn:

- de eigen woning (die valt in box 1) en onder voorwaarden de eventuele kapitaalverzekering die hieraan gekoppeld is;
- roerende zaken die tot het huishouden behoren, zoals huisraad, auto en caravan;
- voorwerpen van kunst en wetenschap die niet als belegging (dat wil zeggen: bestemd zijn voor eigen gebruik) worden aangehouden;
- lijfrenteverzekerings waarvan de premies aftrekbaar zijn in box 1;
- groene beleggingen tot een maximum van € 65.072 (2023) (indien de belastingplichtige het hele jaar dezelfde fiscale partner heeft, dan geldt er een gezamenlijke vrijstelling van € 130.144 (2023));

- kapitaalverzekeringen die zijn afgesloten voor 15 september 1999 tot een waarde van € 123.428; indien men het hele jaar dezelfde fiscale partner heeft, dan geldt er een gezamenlijke vrijstelling van € 246.856;
- uitvaartverzekeringen of andere overlijdensrisicoverzekeringen tot een waarde van € 7.913 (2023). Deze vrijstelling geldt ook voor de bankspaarvariant waarbij op een geblokkeerde bankrekening voor de uitvaart kan worden gespaard;
- contant geld en vergelijkbare zaken zoals chipkaart en cadeaubonnen tot € 596 (2023) per persoon.

De vrijstelling voor de spaarloonregeling is met ingang van 2012 komen te vervallen omdat per dezelfde datum ook de spaarloonregeling is vervallen. Er gold echter ruim overgangsrecht inhoudende dat tegoeden op een spaarloonrekening ook na 1 januari 2012 nog vrijgesteld waren. Dit overgangsrecht had betekenis zolang er sprake was van een geblokkeerd tegoed, maar is vervallen met ingang van 1 januari 2022.

Levenslooptegoeden die op 31 december 2021 nog niet als loon in aanmerking waren genomen, werden in 2021 belast tegen de waarde in het economisch verkeer. Omdat er praktische bezwaren bestonden tegen het overgangsrecht, zoals dat oorspronkelijk was vastgesteld, werd het overgangsrecht met ingang van 2021 als volgt gewijzigd.

- Omdat veel (ex-)werkgevers niet beschikken over voldoende informatie om een correcte en tijdige aangifte loonheffing te verzorgen over het vrijvallende levenslooptegoed, is de (bank)instelling die de levensloopregeling uitvoert, aangewezen als inhoudingsplichtige.
- Als 31 december 2021 de datum is waarop de resterende levensloopaanspraak tot het loon gaat behoren, dan leidt dat tot het probleem dat de totale brutolevensloopaanspraak op de peildatum 1 januari 2022 tot het box 3-vermogen gaat behoren. Er is op dat moment immers nog geen loonbelasting ingehouden en afdragen over de levensloopaanspraak. Om dit te voorkomen, is het fictieve genietingsmoment voor de resterende levensloopaanspraak vastgesteld op 1 november 2021. De verschuldigde loonheffing kan dan tijdig worden ingehouden zonder dat dit gevolgen heeft voor de box 3-heffing.
- Het resterende levenslooptegoed kon tot en met 31 oktober 2021 op de reguliere wijze worden opgenomen. Het opgenomen levenslooptegoed werd dan op het moment van opname tot het loon uit tegenwoordige dienstbetrekking gerekend. Ook bij het fictieve genietingsmoment op 1 november 2021 werd de waarde van de levensloopaanspraak tot het loon uit tegenwoordige dienstbetrekking gerekend. Hierop gold een uitzondering voor werknemers die aan het begin van het kalenderjaar de leeftijd van 61 jaar hadden bereikt, in dat geval werd de levensloopaanspraak aangemerkt als loon uit vroegere dienstbetrekking.

9.3.1. Schulden

Voorbeelden van schulden zijn:

- persoonlijke leningen;
- doorlopend krediet of een hypotheek die niet wordt gebruikt voor de eigen woning die het hoofdverblijf is.

9.3.2. Drempel voor schulden

Voor schulden geldt een drempel. De eerste € 3.400 (bedrag 2023) van de schulden zijn niet aftrekbaar van het vermogen in box 3. Voor partners geldt een drempel van € 6.800.

9.4. Planningsmogelijkheden

De keus van de wetgever om de vermogensrendementsheffing niet naar tijdsgelang toe te passen, brengt met zich mee dat planningsmogelijkheden gebaseerd zijn op systematiek van de peildatum.

Voorbeelden

- een directeur-grotaandeelhouder die zichzelf een fors dividend wil uitkeren om in box 3 te beleggen, doet er verstandig aan dit (vlak) na de peildatum te doen;
- als men een schenking doet aan een meerderjarig kind, kan men dat het beste vlak voor de peildatum doen als het kind zijn vermogensvrije voet nog niet (volledig) benut;
- staking van een onderneming gepaard gaande met onttrekking van het ondernemingsvermogen kan het beste vlak na de peildatum geschieden.

Aangepaste peildatum

Bij immigratie, geboorte, emigratie en overlijden wordt de vermogensrendementsheffing naar tijdsgelang toegepast. Als peildatum geldt de aanvang, respectievelijk het einde van de belastingplicht.